

16.6.2021

Opetus- ja kulttuuriministeriö
lausuntopalvelu.fi

Asia: Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain muuttamisesta

Viite: Lausuntopyyntönnö VN/477/2021

Esitysluonnoksessa ehdotetaan lisättäväksi oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin säännös kuraattori- ja psykologipalveluiden sitovista henkilömitoituksista ja kuraattorin kelpoisuusehtoa koskevaa säännöstä täsmennettäisiin. OAJ kannattaa sitovista mitoituksista säätämistä ja esittää, että lailla säädetään myös opettaja-rehtorimitoituksesta.

Sote-uudistus edellyttää sitovia mitoituksia

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisäämisen ja sivistyksellisten oikeuksien toteutumisen kannalta on tärkeää, että kouluissa ja oppilaitoksissa on toimiva opiskeluhoito. Opiskeluhoitotyön painopisteen tulee säilyä sote-uudistuksenkin jälkeen ennaltaehkäisevässä ja yhteisöllisessä opiskeluhoitossa. Opiskeluhoitolaisten kuraattorien ja psykologien työaika yhteisölliseen opiskeluhoitoon tulee vastata koulun tarpeita ja tavoitteita. Tälläkään hetkellä tähän työhön ei ole riittävästi aikaa. Sote-uudistus laajentaa opiskeluhoitolaisten psykologien ja kuraattoreiden työnkuvia ja näin vaarantaa entisestään opiskeluhoitotyön painopisteen toteutumisen ennaltaehkäisevässä ja yhteisöllisessä opiskeluhoitossa.

Opiskeluhoitolaisten resurssit pitää laittaa viipymättä kuntoon varmistamalla, että opiskeluhoitolaisten työntekijöitä on riittävästi. Riittävät resurssit parantaisivat palveluiden oikea-aikaista saatavuutta ja mahdollistaisi aidosti perusopetuslain ja oppilas- ja opiskelijahuoltolain tavoitteen toteutumisen.

OAJ pitää tärkeänä, että sitovista mitoituksista säädetään. Mitoitukset ovat tarpeellisia erityisesti sote-uudistuksen johdosta. Sitovat mitoitukset turvaavat yhdenvertaisen resurssin kouluille ja toisen asteen oppilaitoksille hyvinvointialueesta riippumatta.

OAJ pitää tärkeänä, että mitoitusten riittävyyttä seurataan.

16.6.2021

Tarvitaan myös opettaja- ja rehtorimitoitus

OAJ huomauttaa, että kuraattori- ja psykologimitoituksen lisäksi tarvitaan myös opettaja- ja rehtorimitoitus. OAJ esittää, että lailla säädettäisiin myös opettaja- ja rehtorimitoituksesta. Oppilas- ja opiskeluhuolto tapahtuu monin osin yhteistyössä rehtorin sekä opettajien kanssa. Tämä sekä laadukas opetuksen järjestäminen edellyttävät sitä, että laissa säädetty vaade riittävästä määrästä opettajia täsmennetään säätämällä sitovista opettaja- ja rehtorimitoituksista.

OAJ katsoo, että lakiin kirjatulla opettajamitoituksella turvattaisiin jokaiselle opetuksen ja koulutuksen järjestäjälle yhdenvertaiset opetushenkilöstöresurssit suhteessa oppijamäärään. Yhdenvertainen opetushenkilöstöresurssi on yksi keskeisimmistä tekijöistä, jotka vaikuttavat oppijoiden turvallisuuteen ja koulutukselliseen tasa-arvoon. Se, paljonko opettajalla on oppijoita yhdellä kertaa vastuullaan, vaikuttaa opetuksen ja oppimisen lisäksi muun muassa siihen, ehtiikö opettaja kysyä oppijalta mitä kuuluu, pystyykö hän huomaamaan myös hiljaiset huolen signaalit, sanattoman, passiivisen kiusaamisen, yksilöllisesti tunnistamaan ja ottamaan huomioon oppijan vahvuudet ja tuen tarpeet, tekemään yhteistyötä kotien kanssa sekä puuttumaan kaikkeen epäasialliseen käytökseen riittävästi.

Kuraattorikelpoisuus

Lausunnonantajia on pyydetty ottamaan kantaa siihen, onko hallituksen esitysluonnoksen mukainen kuraattorin kelpoisuus toimiva oppilaitoksen opiskeluhuoltotyötä silmällä pitäen vai olisiko kohdassa 5.1 esitetty vaihtoehtoinen malli, jossa kuraattori olisi sosiaalityöntekijä tai sosionomi parempi.

OAJ kannattaa hallituksen esitysluonnoksen mukaista kuraattorin kelpoisuutta, joka mahdollistaa myös esimerkiksi opettajien työllistymisen kuraattoritehtäviin lisäopintojen jälkeen. OAJ näkee, että esitysluonnoksen mukainen kelpoisuus mahdollistaa laajemman pohjan kelpoisuuden saavuttamiseksi. Näkemyksemme mukaan vaihtoehtoinen malli aiheuttaisi kuraattoripulaa erityisesti ruotsinkielisellä puolella.

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Olli Luukkainen
puheenjohtaja

Ira Hietanen-Tanskanen
lakimies